VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

Jazziskelmän viatonta kaihoa

”Yön harsoon maa tummentuu
kuin uupunut se päivään ois.
Ja pilveen jo häipyy kuu
kuin onni, jonka annoin pois.”

Eila Pellinen (1938–1977) levytti vuonna 1958 yhden tunnetuimmista kappaleistaan Onni jonka annoin pois. Laulun myötä läpimurtonsa tehnyt Pellinen oli vain vuotta aiemmin osallistunut Toivo Kärjen johtaman Musiikki-Fazer -levy-yhtiön koelaulutilaisuuteen, jonka hän läpäisi.

Suomalaisen iskelmän grand old man ihastui oitis Pellisen tunteikkaasti soivaan ääneen ja otti hänet talliinsa. Ennen laulajan uraansa Sulkavalta Helsinkiin muuttanut nuori nainen ehti opiskella latojaksi ja työskennellä myös kirjapainossa.

Naissolistit viihteen eturiviin

”Jos saapuu hän takaisin,
niin päivä jälleen koittaa vois.”

Onni jonka annoin pois edustaa tyylillisesti jazziskelmää, joka oli Suomessa suosituimmillaan 1950- ja 60-lukujen vaihteessa.

Toivo Kärjen salanimellä Antonio Brave tekemä fokstrotti on haikeudestaan huolimatta eteenpäin katsova ja jopa toiveikas. Iskelmällisen pinnan alla kuplivat jazzahtavat rytmit, joista vastasi kapellimestari Ossi Runnen johtama studio-orkesteri.

Jazziskelmä nosti suomalaiset naissolistit ensimmäistä kertaa viihdetaivaan kiintotähdiksi. Eila Pellisen ohella muistetaan ainakin Laila Kinnunen, Pirkko Mannola ja Brita Koivunen.

Modernin Suomen sävel

Jazziskelmä oli modernisoituvan Suomen ääni, jossa kuuluivat moninaiset vaikutteet. Musiikkityylissä yhdistyivät niin slaavilainen kaiho, yhdysvaltalainen jazz kuin 50-luvulla erittäin suositut latinalaisamerikkalaiset rytmit.

Jazziskelmälle oli ominaista pirteä hyväntuulisuus, joka kuvasti jälleenrakennusajan optimismia. Myönteistä asennetta korosti solistien hyräilevä ja hieman leikkisä laulutapa.

Ura päättyi varhain

Eila Pellisen ura lähti nousukiitoon, jota seurasi monia menestyskappaleita, kuten Kaksi kitaraa ja Särkyneen toiveen katu.

Pellinen nähtiin myös iskelmäelokuvassa Suuri sävelparaati, joka oli ensimmäinen suomenkielinen pelkästään musiikkiesityksiin perustuva elokuva.

60-luvulla Eila Pellinen lopetti levyttämisen ja esiintyi vain silloin tällöin. Hän menehtyi ennenaikaisesti syöpään vain 38-vuotiaana.

RIKU-MATTI AKKANEN

Vanha turkki sopii tuunattavaksi

Mummon vanha turkki saa uuden elämän tuunaamalla. Turkissuikaleet sopivat esimerkiksi liivien, huivien ja tyynyjen koristeiksi.

Turkis on kestävä luonnonmateriaali, joka sopii mainiosti myös itse tuunattavaksi. Suikaletekniikkaa käyttäen ei tarvitse olla turkkuri valmistaakseen trendikästä pukinetta tai sisustustavaraa.

”Turkisalalla tuunausta on harjoitettu kautta aikojen”, turkisalan yrittäjä **Liisa Andström** kertoo.

”Papan vanha karvahattu ei välttämättä sovi enää uusiokäyttöön, mutta jos mummon vanha turkki on paikoitellen mennyt huonoksi, partakoneenterällä kannattaa leikata hyvät palat irti ja käyttää ne uudelleen. Rohkeasti vain toimeen ja suikaloimaan”, Andström kannustaa.

Tuuhealla turkiksella voi jatkaa hihoja ja helmaa. Suikaleita voi ommella kauluksiin, liiveihin ja takkien etumukseen. Ne sopivat pörhistämään myös tyynyjä ja huiveja.

”Turkissuikaleilla koristeltu ohut sifonkihuivi on upea iltapuvun kanssa”, Andström vinkkaa.

Suikaletekniikassa turkissuikaleita ommellaan kankaaseen tasaisin välein. Inkkarityylinen liivi syntyy turkissuikaleista, jotka on hapsutettu. Suikaleiden reunat värjätään vuotapuolelta ja ommellaan sopivin välein kiinni kankaaseen.

”Upea takki tehdään turkissuikaleista, joita ommellaan tasaisin välein kankaan päälle koko takki täyteen. Takin kangas voi olla villaa, jerseytä tai vaikka läpinäkyvää verkkoa. Tekniikka on valtavan monikäyttöinen ja -ilmeinen.”

Andströmin turkisateljee on erikoistunut turkkien korjaus- ja muodistustöihin.

MARJA MARTIKAINEN

MARKKU VUORIKARI

Liisa Andström esittelee suikaletekniikalla koristeltua kaulahuivia (katso ohje) ja samalla tekniikalla toteutettua takkia.

TEE ITSE

Turkishuivi suikaletekniikalla

Turkiksella koristeltuun kaulahuiviin tarvitaan turkiskaulus, kaulahuivi sekä hieman kärsivällisyyttä. Turkisnahan ompelu sujuu hyvin kotikoneella, johon vaihdetaan nahkaneula.

Tarvikkeet:
Kaulahuivi (sileää kangasta on helpompi työstää), turkiskaulus tai muuta aitoa turkista, mittanauha ja kuulakärkikynä, partakoneenterä tai turkisveitsi (kysy ompelutarvikeliikkeestä), merkkauslankaa ja silmäneula, turkiksen värinen tumma tussikynä, nuppineuloja, ompelukone ja nahkaneula.

Työvaiheet:

1 Mittaa ja piirrä turkiskauluksen vuotapuolelle kuulakärkikynällä suikaleet. Tarkista leikkaussuunta karvan suuntaisesti pitkittäin tai poikittain siten, että karvan väri jatkuu tasaisesti.
Ketulle riittää suikaleiden leveydeksi 2 cm, minkki vaatii 3 cm leveät suikaleet. Kapeampienkin suikaleiden ompelu onnistuu harjaantuneelta ompelijalta.
Paras olisi jos kaulus on niin leveä, että saat siitä suoraan kaulahuivin levyisiä suikaleita. Kapeammasta turkiksesta samanmittaiset suikaleet tehdään kahdesta palasta.
Numeroi suikaleet, jotta ne eivät mene myöhemmin sekaisin työpöydällä. Karvan väri ja pituus vaihtelevat, joten suikaleiden täytyy jatkua siinä järjestyksessä, missä ne olivat alun perinkin.
Leikkaa irti kaikki suikaleet vuotapuolelta hellävaraisesti partakoneenterällä (ei saksilla!) viivoja pitkin. Leikatessa turkisnahan on oltava ilmassa. Jos nahkaa painaa pöytää vasten, karvat menevät poikki ja näkyvät rumasti.
Värjää karvan värisellä tummalla tussilla suikaleiden reunat vuotapuolelta, jotta nahan reuna sulautuu paremmin ompeleeseen.

2 Asettele ensimmäinen turkissuikale huivin reunaan ja kiinnitä se muutamalla nuppineulalla. Ompele yläreunasta kiinni koneella.
Huolehdi ommellessa, että karvat jäävät paininjalan alle. Ellei turkissuikaleen pituus riitä huivin leveyteen, sitä jatketaan asettamalla seuraava numeroitu suikale 1–2 cm edellisen päälle. Pidempi karva tulee lyhyemmän päälle.

3 Harsi seuraavan suikaleen merkkauslanka turkissuikaleen yläreunasta 4 cm:n päähän, jotta linja pysyy ommellessa suorana. Suikaleet kannattaa ommella kiinni ja merkata kerros kerrallaan.

4 Kun suikale on ommeltu paikoilleen, ompeleen alle jääneet karvat nostellaan neulalla ompeleen päälle. Näin koko ommel piiloutuu näkyvistä. Ompele samoin kaikki suikaleet paikoilleen.

RISTIKKO

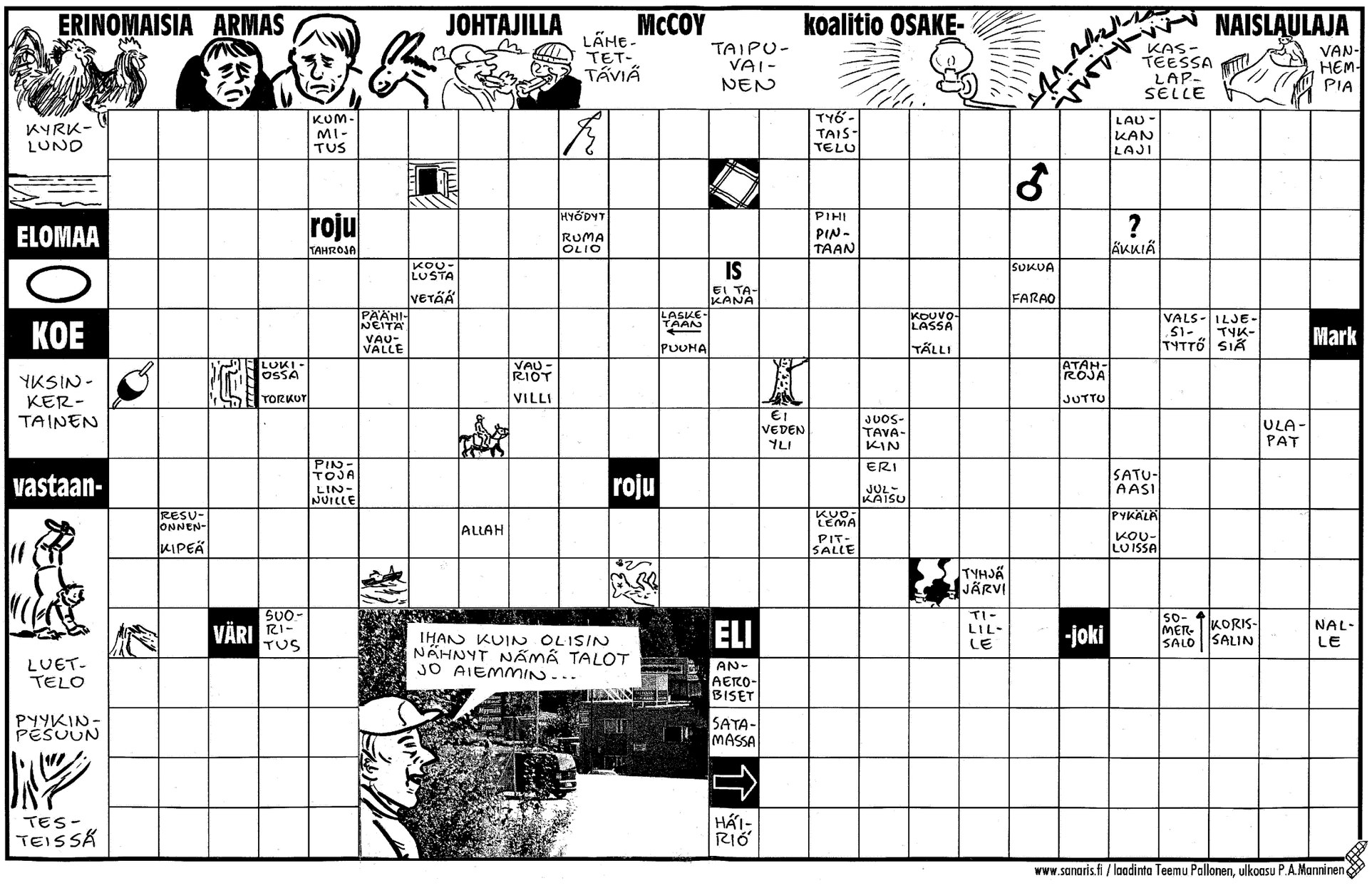

www.sanaris.fi / laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P.A.Manninen

SUDOKU

Taso: Helppo

			3		5	7		8
	2		7	6	9			5
		7	8			6		1
3	5	2	4					7
1		6				9		4
4					3	2	5	6
7		5			8	1		
6			9	5	7		8	
2		9	6		1			

Sudoku-tehtävän 505 ratkaisu.

8	7	2	4	3	6	5	1	9
4	5	6	9	1	2	7	3	8
3	1	9	8	7	5	4	6	2
5	8	7	6	4	9	1	2	3
2	6	3	5	8	1	9	7	4
1	9	4	7	2	3	6	8	5
6	3	8	1	9	4	2	5	7
7	4	5	2	6	8	3	9	1
9	2	1	3	5	7	8	4	6

Tehtävä numero 506.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk
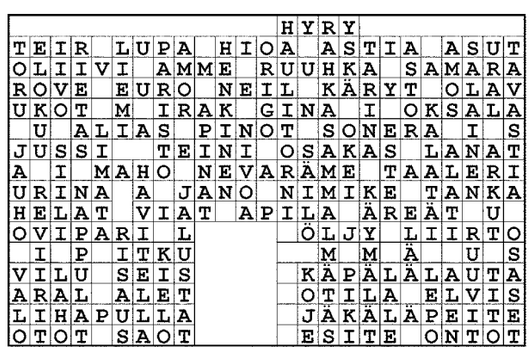
EDELLISEN RISTIKON RATKAISU